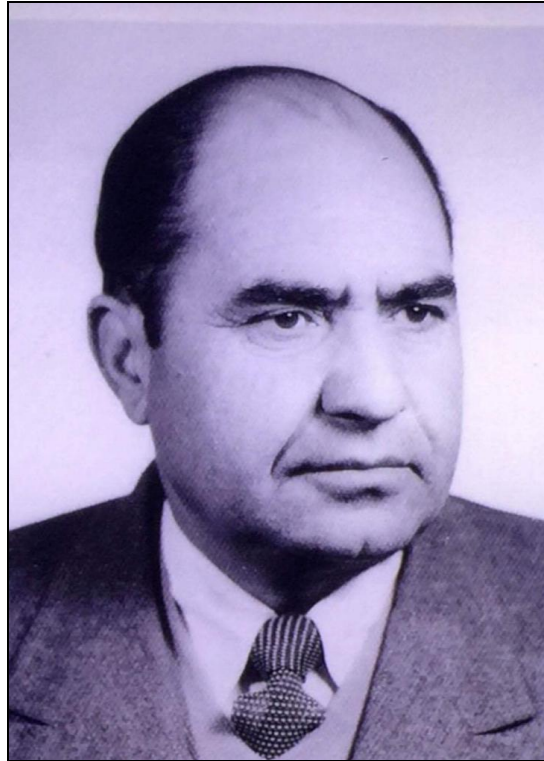

د "وېشن زلمي" ملي مترقي نهضت
وياړلی غړی

غلام دستگیر خان پوپل

۱۳۲۷ - ۱۴۱۴ ه.ق.

ښاغلی غلام دستگیر خان پوپل

يو د هغو ويښ ځلميانو څخه شمېرل کېږي چې د دوی فداکاري، مېړانه او ټينګښت د ځلميانو د افتخاراتو څخه دی. د دوی ذکر علاوه پر هغه چې په کتاب کې موجود دی، مدير صاحب غلام جيلاني خان هم په خپله بيانیه کې کړی دی. دوی په ۱۹۹۳ع کال کوټې ته تشریف راوړی و، ما خواشې ځنې وکړ چې د خپل ژوند لنډيز راته وليکي. دی سره له دې چې څه ناروغه و، زما خبره يې ومنله دا دی د دوی د ژوندون لنډيز په خپله د دوی په قلم چې د فارسي څخه ما په پښتو راواړاوه وړاندې کوم.

* * *

زه غلام دستگیر پوپل د محمد عظيم خان پوپلزي زوی يم. زما زوکړه د کابل په ښار کې سوې او د زوکړې نېټه مې د ۱۳۲۷ق کال د روژې ۲۷ کابل دی. تحصیلات مې له دیارلس کلنۍ څخه پیل کړي دي. څرنګه چې په کندهار کې دا مهال ښوونځيو وجود نه درلود ځکه مې نو د کندهار په "شاه جامع" کې لوست کاوه او کله چې مکتبونه شروع سول لومړی "شعله ماه" ښوونځی و چې وروسته هغه ته شالمار مکتب وویل سو. داخل سوم، وروسته بيا بل ښوونځی جوړ سو هغه د "ګنج مکتب" و. زه د ابتدائي تحصیلاتو د سر ته رسولو په خاطر د تلګراف په مکتب کې داخل کړل سوم. چې دا ښوونځی د دوو کلونو په موده کې پای ته ورسېد، چې وروسته مې نو په رسمي توګه په کندهار او سپين بولدک کې خپله دا دنده پیل کړه نور نو څرنګه چې مې په کندهار او کابل کې مختلف ماموریتونه سر ته رسولي دي د هغو لنډيز په لاندې توګه دی:

۱ - ۱۳۲۷ هجري قمري مساوي دی په ۱۲۸۸ هجري شمسي او ۱۹۰۹ عيسوي. بڅرکی

۱۴۱ _____ ويښ ځلميان

لومړی په کندهار کېنې د تلگراف د منتظم په حیث مقرر سوم. بیا وروسته چې مې کومه دنده درلوده هغه د معابرو ماموریت و، دغه رنگه د تلگراف د لاین د تمدید مامور وم. څرنګه چې په دې وخت کېنې کورنۍ اغتشاش (سقاوي) راغله نو مسایل ټول سره ګډوډ سول. تر سقاوي وروسته د فواید عامې معاون سوم، بیا تر دې دندې وروسته د "پخت مصالح" مدیر مقرر سوم، د مرستون معاون سوم، دغه رنگه هم په کندهار کېنې د فواید عامې عمومي مدیر مقرر سوم. او په کابل کېنې مې چې کومې دندې اجرا کړې دي، هغه په دې ډول دي:

په عظمي صدارت کېنې د باغاتو مامور وم. بیا د کرنې په وزارت کېنې د نسل ګېرۍ معاون مقرر سوم. بیا د مسلخ د تصدی امر، بیا د پلان مدیر، بیا د بگرام د ارتباط مدیر وم. دغه رنگه مې په وزارت فواید عامه کېنې د تعمیراتو د مدیر په حیث کار کړی دی او هم د وزیر صاحب محمد گل خان په معیت کېنې د مستوفیت مامور وم، چې دا دنده مې په مزار شریف کېنې سر ته رسولې ده. او هم د عرایضو مامور سوی یم. په کندهار کېنې مې د پښتون شرکت له خوا په چمن سوېلي پښتونخوا کېنې د وارداتو د مامور دنده اجرا کړې ده. دغه رنگه په کندهار کېنې د وارداتو مامور وم او هغه ماموریتونه چې غیر رسمي وو عبارت دي د وچې مېوې له تجارت څخه، موټر داري او د کورو خرڅلاو. دا و زما هغه رسمي، نیم رسمي او غیر رسمي مشاغل چې مې ذکر کړل. که څه هم نوموړو دندو رسمي او وظیفوي اړخ درلود، خو سره له دې د ملي منفعت څخه بې برخې نه وه.

څرنګه چې له یو وخت څخه د یوې داسې هیلې د سرته رسېدو په هڅه کېنې وم چې په ډاګه او نېغ ډول د ملت خدمت سرته ورسوم دا دنده ما ته تر هر څه مقدسه ښکارېده. دا دنده عبارت وه په وېش خلیمانو کېنې زما شمولیت. دا حزب د کندهار د یو شمېر

روشنفکرانو له خوا پیل سوی و او کوښښ یې درلود چې په مشترک هاند ملي سیاسي حقوق د ملت د ښکېلي لاس ته راوړي څرنگه چې له یو وخت څخه لا دا هیله زما په زړه کې موجوده وه، نو کله چې زه په کابل کې چې د مسلخ امر و د ښاغلي ښو او محمد رسول پښتون له خوا په ۱۳۲۵ هـ ش کال دې حزب ته دعوت سوم ما دا مقدس مرام مطالعه کړ او د یوې لنډې مذاکرې څخه وروسته مې د منلو وړ وگرځېد، ددې حزب مرام په هغه وخت کې ډېرې ملي تشاوې ډکولې نو ځکه مې مرام بې چون او چرا ورسره لاسلیک کړ او هر ډول قربانۍ ته چمتو سوم. پخوا په افغانستان کې ملي سیاست کول له سر سره لوبې کول وو، خو ما دا سودا منلې او ورته چمتو سوم، له بده مرغه د ملگرو د فعالیت په جریان کې له کندهار څخه یو شمېر وتلي غړي کابل ته بنديان راوستل سول او د سیاسي مجرمانو نوم یې پرې کېښود، دوی لومړی د کابل په ولایت او بیا د دهمزنگ په جېل کې په کلونو کلونو بنديان ومانل سول، ما د دوی د بنديگرۍ په وخت کې ضروري سامان او لوازم ورته برابرول چې د دې خبرې اعتراف ډېر محترم ملگري غلام جیلاني خان او هم غلام حسن خان صافي پخپلو بیوگرافيو کې کړي دي، که څه هم ما دا دنده د خپل ملي او وجداني احساس په خاطر کړې ده، خو بیا هم د دوی د قدر دانۍ او حسن نظر څخه ممنون یم. د خپلو ملگرو ددې چوپړ په وخت کې که څه هم زه رسمي مامور و او په دا ډول کارو کې د یوه رسمي مامور دلچسپي او مشغولیت د برطرفۍ او موقوفې سبب کېده، خو زه افتخار کوم چې ما ملي مصالح تر رسمي وظیفې مقدم کړل.

دوهمه ملي دنده چې زه پرې ویاړم هغه د "مترقي دیموکرات" په جمعیت کې زما شمولیت دی. کله چې شهید محمد هاشم میوندوال صدراعظم و یو جمعیت یې د "مترقي دیموکرات" په نامه پیل کړ، چې په دې کې د هېواد ترقي خواه

ځوانان له هرې خوا شامل سول او يو شمېر پخوانيو وينځ ځلميانو هم پکښې شرکت وکړ. "البته کندهاري وينځ ځلميانو" چې زه هم په دې جمله کې دې جمعيت ته ور داخل سوم، خو متاسفانه د کندهاري وينځ ځلميانو او د مترقي ديموکراتيک جمعيت تر منځ ځينې اختلافات پيدا سول، ددې اختلافاتو په وجه يو شمېر ځلميان د جمعيت څخه ووتل، خو ښاغلي محمد علم بڅرکي چې د جمعيت منشي و، نجيب، آريا، عبدالغني خان مرحوم د مساوات اخبار مدير چې ددې جمعيت ارگان و، هاشم تره کي، عبدالاحد عارض، شريف ايوبي، ياسين مايل او زه په جمعيت کې پاته سولو. څرنگه چې زموږ له پاره د انفکاک وجوهات نه وو ځکه نو موږ وفاداره او پايداره پاته سولو او ان تر دې جده چې زموږ ملگريو د نور محمد تره کي په وخت کې هم خپلې جمعيتي سرگرمۍ ته دوام ورکړ او تره کي مجبور سو چې موږ په کابل کې موجود ملگري د څه مودې لپاره د پل چرخي په زندان کې وساتي. دا خبره بايد ووايم چې د ملي هيلو په خاطر بنديگري افتخار دی خو د شخصي منفعت او يا مالي او نور اخلاقي جرمو په خاطر بندي کېده د شرم او عار سبب دی.

دا څو کرښې مې ښاغلي محمد علم بڅرکي ته چې د جمعيت د برجسته اعضاوو څخه دی. د پاکستان په کوټه کې په لنډ وخت او تلوار وليکلې که زما يادښتونه راسره موجود وای نو به مې په جزئياتو او کلياتو دا دوه جمعيتونه لکه وينځ ځلميان او مترقي ديموکراتيک جمعيت په تفصيل ليکلي وای، چې يوه مفصله تاريخچه ځنې جوړه سوې وای: اوس في الحال په دغه اکتفا کوم.

په درناوی

غلام دستگر پوپل

۱۵-۷۱-دلو